

Romics László-díj – a szeretet adta elismerés

A „Prof. Dr. Romics László Akadémikus Emlékére” alapítványt ifj. dr. Romics László, az alapítvány névadójának fia alapította 2015-ben. Szándéka, hogy ápolja Romics professzor emlékét úgy, hogy a Magyarországon dolgozó, magyar állampolgárságú, 40 éven aluli orvosokat és kutatókat támogatja. Most az alapító, a fiú, ma már családapa mesélt édesapja emlékééről, közös életükről és mindarról, amiért végtelen hálát érez a hét éve elhunyt nagyszerű orvos, tanár, szervező és leginkább az ember iránt.

Dr. Romics László orvos, általános sebész és onkoplasztikai emlősebész a New Victoria Hospitalban, Skóciában, Glasgow egyik egyetemi kórházában. Sebészeti képzését Magyarországon, Írországból és Skóciából végezte, PhD és habilitációs címéhez szükséges kutatásait pedig az Egyesült Államokban. Az emlőhelyreállító műtétek egyik vezető sebésze Skóciában. Orvosi tevékenysége mellett aktív klinikai kutató és oktató a glasgow-i egyetem orvosi karán. Feleségével, Dórával 17 éve házasságban és két gyermeket nevelnek, Márton nyolc-, Hanna ötéves.

– *Mi az első gondolat, ami eszébe jut édesapjáról?*

– A szeretet. Még pontosabban, a gondoskodó és törődő szeretet. És természetesen apám személyének hiánya, annak ellenére, hogy már hét éve meghalt. Ezzel mindenki így van, aki szerető családban nőtt fel, mert a szülők pótolhatatlanok.

– *Milyen volt a kapcsolatuk, mit mutatott, adott Önnek?*

– Ezt nehéz megfogalmazni. Egy apa-fiú kapcsolat nagyon sokrétű és az én esetemben még a hivatásunk is ugyanaz lett. Összességében úgy érzem, hogy nagyon bensőséges és bizalmas volt. A család és a hivatás szeretete egyformán fontos volt a számára. Közben azt is megtanította, hogy mindig reálisan lássam a környezetemet, a lehetőségeimet. Apám nagyon bölcs tanácsokat tudott adni. A bölcsességet megtanulni nem le-

het, az szerintem megadatik, amit az élethelyzetek tovább csiszolhatnak. Felnőtt fejjel visszagondolva, szerettem, ahogyan apám nevelt. Saját gyermekeimmel való viszonyomat sokszor kétőnk kapcsolatán keresztül figyelem, értékelem, folyton ahhoz hasonlítom. Ő nekem a minta.

– *Hogyan terelte az Ön életét?*

– Édesapám közvetlenül nem befolyásolta a pályaválasztásomat, soha nem mondta, hogy legyen orvos. Közvetetten azonban igen. Mindig lelkesedéssel és nagyon érdekesen mesélt a hivatásáról, érzékeltetni lehetett annak a súlyát, a komolyságát és a fontosságát egyszerre. Ő egyértelműen elhivatott volt az orvoslás iránt. Sosem felejttem el, ahogy az egyetem érdekében tudott beszélni, amit mindig a saját egyéni érdeke elé helyezett. Nem véletlen, hogy a Semmelweis Egyetem rektora is volt. Szerény ember volt, sohasem hallottam kérkedni, mégis éreztem a mondatai között, hogy orvosként igenis lehet befolyásolni a dolgok menetét. Mindez hatott rám, sőt, most is gyakran eszembe jut, különösen, amikor az éjszaka közepén hazafelé vezetek Glasgow-ban egy nagyobb akut hasi műtét után, mivel én általános sebész lettem.

– *Mit szólt hozzá, hogy Ön külföldre ment dolgozni?*

– Apám nagyon támogatta, hogy fiatalon kezdjek el kutatni. Ezért, amikor meglelt itthon a sebészeti szakvizsgám, az Egyesült Államokba mentem kutatómunkát végezni. Ennek 18 éve. De ugyanennyire büszke volt, amikor onnan három év után Írországba mentem, hogy az ottani sebészeti képzésben részt vegyek. Cseppet sem neheztelt, hogy nem jöttem haza, igaz, akkoriban még nem volt jellemző az orvosel-vándorlás, nagyon ke-

Ifj. Romics László, Konkors Gábor, Végh Dániel, Garami András, Karádi István

vés magyar orvos dolgozott Nyugat-Európában, mert mindez megelőzte az uniós csatlakozást. Amikor Skóciában, viszonylag relatíve fiatalon, 37 évesen konzultáns sebész lettem, miután egy akkor nagyon új, emlőrekonstrukciós eljárással kapcsolatos, úgynevezett onkoplasztikai speciális képzést elvégeztem, már érezte, hogy lehet velem komolyan számolni. Igazából akkor értette meg, mekkora dolog volt ez, amikor többször kint járt és valamennyire belelátott az ottani körülményekbe. Természetesen szerette volna, ha visszajövök Magyarországra, jólesett neki, hogy a PhD-fokozatomat és a habilitációmát a Semmelweis Egyetemen szereztem. Az azonban, hogy külföldre mentem, párhuzamba vonható apám életútjával. Ő egy vidéki asztalos elsőszülött fiaként indult neki Budapestnek és harcolta ki magának mindazt, amit elért. Hasonlóan érzem magam külföldön én is, ahol teljesen egyedül vagyok és magamnak kell utat törnöm. Azt hiszem, ebben is apámat követtem tudat alatt, hiszen sokkal egyszerűbb lett volna Magyarországon maradni.

– *Mikor jutott eszébe az alapítvány gondolata?*

– Édesanyámé volt az alapötlet, pár nappal apám halála után már beszéltünk róla. Mindketten úgy gondoltuk, hogy az emléket olyan kezdeményezéssel őrizzük tovább, amely méltó hozzá. Ez utóbbiban csak reménykedni tudok, és nem is az én dolgom megítélni. Azt nem tudom, hogy apám, aki végtelenül szerény, szinte puritán ember volt, miként vélekedne minderről, de

mélyen legbelül úgy érzem, jólesne neki. Édesanyám az alapítvány hivatalos megalakulása előtt két héttel halt meg, de nagyon-nagyon sokat segített a kezdetekben. Ha lenne rá lehetőségem, időm, energiám és anyagi bázisom, édesanyám emlékét is hasonlóképpen ápolnám. Komoly politikai, szakmapolitikai karrierje volt az 1980-as, '90-es években. Fogorvos volt eredetileg, majd – többek között – megalapítója és vezetője volt egy évtizeden keresztül az Egészségügyi Dolgozók Demokratikus Szakszervezetének.

– *Mi a kezdeményezés célja és üzenete?*

– Célunk az, hogy édesapám rendkívüli, magasra ívelő pályáját pozitív példaként állítsuk a fiatal kollégák elé. Hogy megmutassuk: szorgalommal és egészséges tudásvágygal az akadályok legyőzhetőek és a célok megvalósíthatóak. Mivel az életünkben bejárt utat a ránk ható pozitív és negatív hatások alapján határozzuk meg magunknak, úgy gondolom, az ilyen nagyon jó példák, mint édesapám életútja, üzenetértékűek lehetnek. Mint mondtam, ő egy vidéki asztalos legidősebb fiaként született, a második világháború alatt volt kisgyerek. A forradalom évében kezdte el az orvosi egyetemet, a család első értelmiségijeként, ilyen „háttérországgal” a Semmelweis Egyetem rektora lett, illetve a Magyar Tudományos Akadémia Orvosi Osztályának az elnöke. Ha én filmrendezőnek tanultam volna, ezt meg lehetett volna filmesíteni. De így egy alapítvány lett belőle.

– *Kiknek és miben tud segíteni?*

– Negyvenévesnél fiatalabb orvosokat és kutatókat díjazunk egy évben egyszer. Jelenleg három elismerést osztunk ki a Semmelweis-napi ünnepség keretében a Semmelweis Egyetemen. Nettó 500 ezer forintot van módunkban adni a három nyertesnek, amellyel a kutatási programjaikat támogatjuk, de nincs megkötve, hogy konkrétan mire költik a nyertesek a díjjal járó pénzt. Tisztában vagyok azzal, hogy ez csak csepp a tengerben. Higgye el, én lennék a legboldogabb, ha ennek tízszeresét tudnánk adni. Ez a jövő zenéje még, hogy további támogatókat vonjunk be.

De őszintén mondom, nagyon megható volt látni, hogy ez alatt a két év alatt, amióta az alapítvány működik, közel 50 pályázat érkezett, szinte kizárólag már tudományos minősítéssel rendelkező, vagy PhD-képzésben részt vevő fiatal kutatóktól, egyetemi kutatói központokból. Sem a kuratórium tagjai, sem én nem számítottunk ilyen érdeklődésre, ennyi magas színvonalú pályázatra. Ez is azt bizonyítja, hogy milyen kiváló kutatói műhelyek működnek Magyarországon, amelyeknek bárminemű támogatása kulcskérdés.

Fontosnak tartom megemlíteni, hogy nagyon hálás vagyok a Romics Alapítvány mögött működő teljes csapatnak, akikkel energiát nem kímélve dolgozunk az alapítvány sikeréért. Különösképpen Karádi István professzor úrnak, a kuratórium elnökének, és nagybátyámnak, Romics Imre professzornak az őszinte tanácsaikért, a kuratórium és a felügyelőbizottság minden tagjának az odaadó munkájukért, az alapítvány két „motorjának”, dr. Dudás Márta ügyvédnek és Pál Csilla médiaszakértőnek a mindenre kiterjedő és körültekintő szervezőmunkájukért, és nem utolsósorban feleségemnek a támogatásáért. Nagyon fontos számunkra, hogy a Lege Artis Medicinæ kiadója médiafelületet biztosít a nyerteseknek is és támogatja őket egyéves ingyenes előfizetéssel.

– *Hogyan látja a mai orvosok helyzetét?*

– A jelenlegi magyarországi helyzetet én már nem tudom reálisan megítélni a majd' két évtizedes külföldi tartózkodásom miatt. A hazai

kollégákkal és szakmabeli barátokkal tartott kapcsolat alapján nagyon sok pozitívumot hallok, elsősorban strukturális előrelépéseket. A szűk szakterületem terén a hazai együttműködés során öröm azt látni, hogy mennyi európai hírű specialista dolgozik Magyarországon és megtiszteltetés számomra velük együttműködni. Ezért is gondolom úgy, hogy a közvetlen utánpótlás támogatása kulcsfontosságú, őket célozza meg a Romics Alapítvány. Fontosnak tartjuk, hogy Magyarországon dolgozó tehetségeket támogassunk, ami pozitív példa lehet mindenkinek, hogy itthon is lehet nemzetközi szintű munkát végezni. Ideje lenne azt tudatosítani a fiatalokban, hogy három évtizeddel a rendszerváltás után már nem kell feltétlenül elhagyni az országot a kimagasló eredményekhez, mint ahogy nekem lényegében nem volt más választásom a '90-es évek végén.

– *Milyen volt régen? Mit tapasztalt?*

– Én a '90-es évekről tudok véleményt mondani, amikor egyetemista voltam, majd a sebészeti képzésemet végeztem a Semmelweis Egyetem sebészeti klinikáin. Azok az évek különösen nehezek voltak az ország történelmében és ezzel együtt az egészségügyében is. Nagy kontraszt volt a rendszerváltás utáni álmok és a valóság között. Rossz volt fiatalemberként látni azt akkor, hogy az évek múlásával egyre kisebb az álmok megvalósulásának az esélye, ugyanakkor külföldön mindez nem álom, hanem realitás volt abban az évtizedben. Úgy gondolom azonban, hogy annyit változott a világ azóta, hogy ez így már nem igaz. Alapítványunk üzenet a fiataloknak, hogy itthon is van lehetőség arra, hogy nemzetközi szintű munkával tudományos fokozatot szerezzenek.

– *Gyermekeinek ajánlaná ezt a pályát?*

– Nekik azt fogom tanácsolni, hogy azt csinálják, amit szeretnek. Ha úgy döntenek, hogy orvosok akarnak majd lenni, bátorítani fogom őket, mert ez egy nagyon szép hivatás.

Kun J. Viktória

Dr. Koncsos Gábor,

a Semmelweis Egyetem Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet PhD-hallgatója nyerte el a Prof. Dr. Romics László Akadémikus Emlékére Alapítvány első díját. A második helyezett dr. Végh Dániel, a Semmelweis Egyetem Fogpótlástani Klinika PhD-hallgatója, a harmadik pedig dr. Garami András, a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvosi Kar Transzlációs Medicina Intézetének egyetemi docense lett. Amint azt prof. Karádi István, az Általános Orvostudományi Kar volt dékánja a díjátadó ünnepségen ismertette, a díjra olyan fiatal, 40 év alatti kutatók pályázhatnak, akik elsősorban cardiovascularis vagy anyagcseretémákban végeznek eredményes kutatómunkát. Idén országosan 16 pályázat érkezett a kiírásra, melyből három pályázatot díjaztak.